

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky
Katedra mediálních studií

Autorka: Pavla Renčínová

Diplomová práce: Český protektorátní tisk za Reinharda Heydricha

Pavla Renčínová ve své diplomové práci sledovala český protektorátní tisk od září 1941 do června 1942, kdy byl Reinhard Heydrich v Praze zastupujícím říšským protektorem. Sledované období zahrnovalo i celý měsíc červen 1942, aby bylo možné zachytit způsob reakce protektorátního tisku na Heydrichovu smrt. Pro svoji analýzu si zvolila deníky Národní politika, Polední list a Venkov. Na úvodních stranách autorka charakterizuje tiskové poměry v Protektorátu Čechy a Morava. Ukazuje fungování cenzury a ustanovení skupiny českých aktivistických novinářů. Poté se na základě odborné literatury zabývá okolnostmi nástupu Heydricha do funkce zastupujícího říšského protektora.

Pak již začíná hlavní část diplomové práce, kdy autorka sleduje chronologicky hlavní politické, hospodářské i kulturní události Heydrichovy éry. Vždy postihuje způsob, jakým o těchto událostech psaly sledované denní listy. Každá kapitola zahrnuje citace z tisku a čtenář tak má možnost posoudit výrazové prostředky, které novináři v těchto textech používali. V období do ledna 1942 autorka vychází i ze zápisů pravidelných tiskových porad, které pro šéfredaktory novin i časopisů pořádal Úřad říšského protektora. Zde měla autorka poněkud složitou situaci. Zápisy z porad, které se uskutečnily v roce 1941, byly publikovány v knize Barbary Köpplové, Jitky Kryšpínové a Jakuba Končelíka „Tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara“. Zápisy z porad v roce 1942 jsou částečně v xerokopii uloženy v Centru pro mediální studia FSV UK. Lednové zápisy jsou ještě v češtině, ale všechny další zápisy jsou dochovány pouze v němčině, ale autorka je angličtinářka, a proto jsme se dohodli, že od února 1942 již bude tisk sledovat, aniž by jej konfrontovala ze zápisů z tiskových porad. Jako většina badatelů, kteří se snaží studovat protektorátní tisk, tak ani autorka se nevyhnula problémům s možností studovat tento tisk. Asi těžko se někdy v Národní knihovně ČR dočkáme situace, kdy budou k dispozici všechny noviny, které jsou uvedeny v katalogu knihovny. Ve výsledku se ovšem autorka ke všem potřebným ročníkům novin dostala a strávila řadu hodin ve studovně, aby je pečlivě přečetla. Předložená diplomová práce dokládá, že autorčino studium novin bylo skutečně pečlivé. Dělal si podrobné výpisky, a proto může čtenáři nabídnout již zmiňované podrobné citace. Některé texty najdeme v xerokopii v příloze. Dále je zřejmé, že prostudovala odbornou literaturu k tématu. Na jejím základě pak přesně popisuje události, k nimž ve sledovaném období v Protektorátu Čechy a Morava došlo.

Domnívám se, že autorce se podařilo v každém měsíci přesně postihnout, která témata byla tiskem akcentována. Současně ukazuje jazyk a styl těchto textů. V prvních měsících dokládá, jakým způsobem protektorátní novináři ve svých textech vyhověli pokynům, které si šéfredaktoři vyslechli na poradě na Úřadu říšského protektora. Můžeme tak sledovat způsob kolaborace protektorátních novinářů. Diplomová práce obsahuje v závěru profily novinářů, jejichž texty se ve sledovaných denících objevovaly nejčastěji. Zde vidíme, že za svoji kolaborantskou činnost po válce tito novináři většinou byli potrestáni. Diplomová práce tedy čtenáři nabízí přesný a plastický obraz prezentace témat a událostí ve sledovaných denících.

Autorka používá při psaní práce svůj styl, který možná některý čtenář nemusí úplně akceptovat v případě odborného textu. Mám zde na mysli titulky jednotlivých kapitol (např. Únor bílý, propaganda sílí) + některé výrazy v textu (s. 23 Heydrich přispěl troškou do mlýna, s. 31 vyždímat z protektorátního průmyslu co nejvíc). Přiznávám, že při našich konzultacích jsem já byl ten konzervativce, který by se těmto výrazům vyhýbal, ale je to otázka stylu. Já se jim osobně snažím vyhýbat. Stejně konzervativní jsem v tom, že bych nezačínal větu číslovkou. Bylo by dobré si více pohlídat, aby čtenář již z textu vždy poznal, ve kterém periodiku se daná citace objevila. Poznámkový aparát je až za kapitolou, takže pak musí čtenář hledat, které periodikum tento text publikovalo. Na straně 10 chybí jeden odkaz u citace.

Na straně 18 autorka píše, že Heydrich v tisku rozpoutal polemiku kolem Eliášovy osoby. Já bych to nepokládal úplně za polemiku, protože k ní patří možnost publikovat rozdílné názory. Věta, že dělnictvo začalo Heydricha tiše podporovat, by chtěla asi více rozvést (str. 32). Ani autorka se nevyhnula problémům s nešťastným jménem Wolfganga Wolframa von Wolmara (s. 29, 47, 49). Na straně 19 mu přisoudila vyšší funkci.

Autorka se bohužel nevyhnula překlepům (např. s. 7, s. 19, s. 71) a pravopisným chybám, včetně shody podmětu s přísudkem (např. s. 15, s. 23, s. 80), což je škoda, protože to jsou všechno chyby, které bylo možné odstranit při korektuře. Tyto chyby narušují celkový dojem z předložené diplomové práce.

Diplomová práce Pavly Renčínové splnila zadání, který si autorka vytyčila v tezích. Ukázala prezentaci hlavních politických, hospodářských a kulturních událostí Heydrichovy éry v tehdejší protektorátní tisku. Navrhuji předloženou diplomovou práci hodnotit výborně – velmi dobře.

V Praze 18. června 2006

PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.